

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/166/2016
Identifikačné číslo spisu: 5115236008
Dátum vydania rozhodnutia: 26.10.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Rudolf Čirč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:5115236008.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Slovenského ochranného zväzu autorského pre práva k hudobným dielam, so sídlom v Bratislave - Ružinov, Rastislavova 914/3, zastúpeného splnomocnenkyňou Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom v Bratislave, Mlynské Nivy 49, proti žalovanému Združeniu Brodnianov, so sídlom v Žiline, Brodno 211, o 498 eur s príslušenstvom, vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 41C/16/2015, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 31. marca 2016 sp. zn. 11Co/121/2016, takto

rozhodol:

Dovolacie konanie z a s t a v u j e .

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline ako odvolací súd označeným uznesením odmietol ako oneskorene podané odvolanie žalovaného voči uzneseniu Okresného súdu Žilina (ďalej len „prvoinštančný súd“) z 5. februára 2016 č. k. 41C/16/2015-46, ktorým prvoinštančný súd odmietol odpor proti platobnému rozkazu z 21. januára 2016 č. k. 41C/16/2015-41, podaný taktiež žalovaným, ako podaný bez odôvodnenia.

2. Druhý deň po doručení mu takéhoto uznesenia odvolacieho súdu podalo žalované (ďalej len „dovolateľ“) osobne na prvoinštančnom súde podanie označené ako „mimoriadny opravný prostriedok“. Namietalo sa ním, že zo zdravotných dôvodov na strane predsedu združenia (operácia oka, ktorá sa kvôli jarným prázdninám a štrajku v Košiciach posunula) tu nebol dostatok možností pripraviť kvalifikovaný odpor a z dôvodu hospitalizácie, ktorú možno i preukázať, nemohlo dôjsť ani k včasnému podaniu odvolania. Na výzvu prvoinštančného súdu, pojatú do jeho uznesenia z 29. júna 2016 č. k. 41C/16/2015-58 a požadujúcu odstránenie vád podania (spočívajúcich v neoznačení rozhodnutia, voči ktorému sa žalované dovoláva, neuvedení dôvodov dovolania a dovolacieho petitu - tu rozumej návrhu na spôsob rozhodnutia dovolacieho súdu, ako aj v nedoložení dôkazov a potrebného počtu rovnopisov podania), vrátane poučenia dovolateľa o povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní, dovolateľ nereagoval a nedostatky svojho podania ani svojho zastúpenia advokátom neodstránil.

3. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej len „C. s. p.“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), ktorému bola vec na rozhodnutie predložená až po 1. júli 2016 (26. augusta t. r.), a ktorý tak k rozhodovaniu v tejto veci mohol pristúpiť až za účinnosti C. s. p., postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Nakoľko však prvoinštančný i odvolací súd tu rozhodli ešte pred 1. júlom 2016 a rovnako ešte za účinnosti O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) došlo i k podaniu dovolania aj vydaniu uznesenia prvoinštančného súdu, vyzývajúceho dovolateľa na odstránenie väd podania, v záujme rešpektovania základných princípov C. s. p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), ako aj ďalšieho základného princípu o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.) bolo potrebné si predovšetkým vyriešiť otázku existencie podmienok konania o dovolaní a možnosti následného postupu dovolacieho súdu (s prihliadnutím k tomu, že nová úprava procesného práva oproti tej skoršej predpokladá čiastočne odchylný postup pri odstraňovaní väd dovolania, nepochybne do istej miery sprísňuje, resp. rozširuje podmienky konania o dovolaní a do tretej predpokladá tiež iný spôsob naloženia s dovolaním v prípade nesplnenia podmienky dovolacieho konania, spočívajúcej v principiálnom povinnom zastúpení dovolateľa advokátom).

4. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednávanie dovolaní a rozhodovanie o nich ostala zachovaná i po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. i nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), v rámci skúmania splnenia podmienok, za ktorých môže o dovolaní konať dospel k záveru, že na splnenie týchto podmienok (konania) tu usúdiť nejde.

5. Podľa § 161 ods. 1 C. s. p. ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Táto úprava sa až na možnosť ustanovenia zákonnej odchýlky od vymedzeného pravidla zhoduje so skoršou úpravou procesného práva, podľa ktorej kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (tu por. § 103 O. s. p.).

6. Podľa § 161 ods. 2 C. s. p. ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Podľa odseku 3 rovnakého zákonného ustanovenia ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý možno odstrániť, súd urobí vhodné opatrenia na jeho odstránenie; pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí a ak sa nepodarí nedostatok procesnej podmienky odstrániť, súd konanie zastaví. V týchto prípadoch ide (až na nahradenie slovného spojenia „podmienky konania“ synonymom „procesné podmienky“) o úplné prevzatie skoršej úpravy, nachádzajúcej sa v ustanoveniach § 104 ods. 1 vety prvej a ods. 2 O. s. p.

7. Podľa § 429 ods. 1 C. s. p. dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť taktiež spísané advokátom. Podľa odseku 2 tu citovaného ustanovenia povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa alebo c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

8. U ustanovení citovaných v odseku 7 zhora sa nová úprava procesného práva od tej skoršej (formulovanej v ust. § 241 ods. 1 vety druhej O. s. p. tak, že dovolateľ v dovolacom konaní musí byť

zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec /člen/, ktorý za neho koná) líši už výraznejšie. Nie je to len pre rozšírenie výnimky z pravidla povinného zastúpenia dovolateľa advokátom aj na prípady sporov s ochranou slabšej strany sporu, v ktorých bude postačujúcim zastupovanie dovolateľa na to určenou osobou či organizáciou, pokiaľ táto bude reprezentovaná zamestnancom alebo členom s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa, ale predovšetkým pre uzákonenie tiež novej (skôr nepoznanej) podmienky uskutočnenia dovolacieho konania, ktorou je to, aby aj všetky podania v takomto konaní (dovolanie z toho nevynímajúc) boli spísané advokátom (pokiaľ sa nejedná o fyzickú osobu dovolateľa, ktorá sama disponuje predpísaným vzdelaním, právnickú osobu so zamestnancom alebo členom schopným učiniť zadost' takejto zákonnej požiadavke alebo dovolateľa zastupovaného niektorým zo subjektov na to oprávnených, u ktorých bude taktiež splnená podmienka príslušného vzdelania ich konajúceho zamestnanca, resp. člena). Práve táto nová podmienka má pritom charakter takej, ktorá musí byť splnená už v čase začatia dovolacieho konania (spísanie dovolania inou osobou než advokátom či osobou so zákonom predpísaným vzdelaním totiž uviesť do súladu s vyššie priblíženou zákonnou požiadavkou dosť dobre nejde) a ktorej splnenie nie je možným bez toho, aby bol dovolateľ zastupovaný advokátom, sám disponoval predpísaným vzdelaním alebo bol reprezentovaný osobou s takýmto vzdelaním už v čase spisovania (vyhotovovania) dovolania.

9. Okrem už uvedeného je tu však tiež ustanovenie § 393 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého odvolací súd v písomnom vyhotovení rozhodnutia uvedie (o. i.) poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní (všetko náležitosti, ktoré úprava procesného práva platná a účinná do 30. júna 2016 vrátane nepoznala - tu por. i § 157 ods. 1 O. s. p.); § 436 ods. 1 rovnakého zákona, podľa ktorého ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie väd a poučí ho o následkoch neodstránenia väd dovolania; § 438 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak a napokon i § 447 písm. e/ zákona, o ktorom je tu reč, podľa ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429.

10. Nedostatok povinného zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu tradične ponímaný ako nedostatok podmienky konania (dnes procesnej podmienky), ktorý bráni uskutočneniu konania o dovolaní, a ktorý je pri neodstránení vady ani na výzvu súdu spojenú s príslušnými poučeniami dôvodom zastavenia dovolacieho konania. Nová úprava procesného práva síce nespĺnenie tejto a aj ďalšej podmienky dovolacieho konania, predstavovanej spísaním dovolania a ďalších podaní dovolateľa advokátom sankcionuje odmietnutím dovolania, aby k nemu však mohlo dôjsť, musí tu byť stav kumulatívneho (súčasného) nespĺnenia oboch zákonom ustanovených podmienok. Takýto stav však logicky musí byť vylúčený v dovolacích konaniach začatých pred 1. júlom 2016 (o aké ide aj v prejednávanej veci), v ktorých jednak rozhodné právo nepočítalo aj s podmienkou spísania dovolania (resp. ďalších podaní dovolateľa) advokátom, okrem toho však nepredpokladalo ani prvotné poučenie účastníka (dnes strany) majúceho dôvod byť nespokojný s rozhodnutím odvolacieho (resp. aj prvostupňového či dnes prvoinstančného) súdu o podmienkach, za ktorých bude možné uplatniť právo brojiť proti skorším rozhodnutiam dovolaním (jedným z mimoriadnych opravných prostriedkov) - ktorým prvotným poučením v tu uvádzanej súvislosti treba samozrejme rozumieť poučenie v rozhodnutí odvolacieho súdu.

11. V odvolacích konaniach skončených do 30. júna 2016 vrátane nie je z čoho vyvodiť primárnu povinnosť odvolacieho súdu na vypravenie písomného vyhotovenia rozhodnutia náležitosťami podľa § 393 ods. 1 C. s. p. a dôsledkom neexistencie takejto povinnosti je, že tu nemôže prísť do úvahy ani sekundárna povinnosť súdu prvej inštancie odstraňovať vady dovolania podľa § 436 ods. 1 C. s. p. (odhliadajúc na tomto mieste od novej diskusie na tému kvality úpravy, ktorá nástup povinnosti súdu prvej inštancie odstraňovať vady dovolania viaže na existenciu väd podľa § 429, čiže nespĺnenie oboch tam uvedených podmienok a súčasný nedostatok riadneho poučenia dovolateľa o povinnosti podľa § 429, teda - napriek použitiu výrazu v jednotnom čísle - opäť o potrebe splnenia oboch tam uvedených podmienok, z ktorých sa však § 393 ods. 1 C. s. p. zmieňuje len o povinnom zastúpení a naopak o povinnom spísaní dovolania advokátom mlčí). Praktická neodstrániteľnosť vady spočívajúcej v nespísaní

dovolania, resp. iných podaní dovolateľa advokátom (pokiaľ nejde o niektorý z prípadov podľa § 429 ods. 2 C. s. p.) potom nielenže musí mať ten následok, že v dovolacích konaniach začatých pred 1. júlom 2016 nemožno na splnení tejto podmienky (uskutočnenia dovolacieho konania) trvať, ale vo všetkých druhovo totožných prípadoch (v ktorých k skončeniu odvolacieho konania a nezriedka i k podaniu dovolania došlo ešte pred nadobudnutím účinnosti C. s. p.) spôsobuje i nespustiteľnosť mechanizmu odstraňovania väd dovolania, zakotveného v ust. § 436 ods. 1 C. s. p.

12. Ak potom i odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. e/ C. s. p. (tu rozumej taký spôsob skončenia dovolacieho konania, ktorý v prípade diskutovanej vady priniesla až nová úprava procesného práva) zákon podmienil nesplnením podmienok podľa § 429 zákona, teda oboch tam uvedených podmienok (z ktorých jedna splniteľnou nie je, resp. na jej splnení nemožno trvať), podľa názoru dovolacieho súdu nemôže byť pochybnosti o tom, že v takomto prípade je možným len odstraňovanie nedostatku, ktorý za nedostatok považovalo i skoršie procesné právo (čiže nedostatku povinného zastúpenia dovolateľa) a neodstránenie takéhoto nedostatku ani na výzvu súdu po patričnom poučení je možné postihnúť nanajvýš zastavením dovolacieho konania podľa § 161 ods. 3 a § 438 ods. 1 C. s. p. (tu bez ohľadu na to, že voľba medzi takýmto rozhodnutím a inak do úvahy prichádzajúcim odmietnutím dovolania by mohla vykazovať znaky skôr akademického sporu o správnosť toho - ktorého riešenia).

13. V prejednávanej veci je vylúčené právnické vzdelanie dovolateľa (žalovaného ako občianskeho združenia a právnickej osoby, tu pre prípad záujmu por. tiež § 2 ods. 3 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších zmien a doplnení v spojitosti s ust. § 18 ods. 2 písm. a/, resp. i d/ Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a právnické vzdelanie preukázateľne nemá ani člen združenia zaň konajúci (jeho predseda). Pre začatie dovolacieho konania, ako aj pre pristúpenie súdu prvej inštancie k odstraňovaniu väd dovolania ešte pred 1. júlom 2016 nešlo uvažovať o tom, žeby tu mohlo ísť o výnimku z pravidla podľa § 429 ods. 2 písm. c/ C. s. p. (ak navyše ani predmet sporu v tejto veci nebol podraditeľný pod definíciu niektorého zo sporov s ochranou slabšej strany, akými sú dnes len spotrebiteľské, antidiskriminačné a individuálne pracovnoprávne spory). Pretože v čase začatia dovolacieho konania dovolateľ zastúpený advokátom nebol, súd prvej inštancie ho (vyššie priblíženým uznesením) poučil (okrem iného) aj o tejto podmienke dovolacieho konania i s poučením, akým spôsobom možno takúto vadu (nedostatok) odstrániť; dovolateľ však na výzvu (pri doručení mu uznesenia 6. júla 2016) vadu neodstránil.

14. Ak preto dovolateľ neodstránil nedostatok procesnej podmienky dovolacieho konania ani na výzvu súdu, najvyššiemu súdu neostalo iné, než dovolacie konanie podľa § 161 ods. 3 C. s. p. v spojení s § 438 ods. 1 C. s. p. zastaviť (bez toho, aby sa mohol zaoberať vecnou správnosťou dovolaním napádaného rozhodnutia).

15. O náhrade trov dovolacieho konania bolo potom rozhodnuté podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 256 ods. 1 C. s. p., keď zastavenie dovolacieho konania zavinilo žalované, jeho procesnému súperovi (žalobcovi) však v takomto konaní preukázateľne žiadne trovy (majúce sa nahradiť) nevznikli. Práve to bol dôvod, pre ktorý súd povolaný k vydaniu rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí (tu dovolací súd), mal rozhodnúť nielen o nároku na náhradu, ale už aj o nepriznaní náhrady (napriek tomu, že pri striktnom riadení sa textom rozhodnej právnej úpravy by sa mohlo zdať, že to tak nie je). Dvojfázové rozhodovanie o trovách konania, predpokladajúce 1. rozhodnutie súdu povolaného skončiť konanie vo veci len o nároku na náhradu a 2. až následné rozhodnutie prvoinštančného súdu o výške náhrady (v tejto súv. por. § 262 ods. 1 a 2 C. s. p.) má totiž zmysel len pri pozitívnom vyriešení otázky nároku na náhradu a naopak taký zmysel postráda, ak výsledkom uvažovania o nároku na náhradu je záver o neexistencii takéhoto nároku u žiadnej zo strán sporu (u jednej preto, že ju na to neoprávňuje pre ňu nepriaznivý či ňou zavinený výsledok konania a u druhej preto, že tu buď niet trov majúcich sa nahradiť, alebo sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, odôvodňujúce nepriznanie náhrady).

16. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.